

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet ~~1.9.2016 alkaen~~ 1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.8.2016

Tekninen korjaus sivulla 7, 20.6.2018

Tekninen korjaus sivulla 11, 11.10.2019

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös annettu 22.8.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.3.2022 Muutosesitys alk.01.05.2022

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Sisällys

1 Omaishoidon tuki	3
1.1 Omaishoidon tuen hakeminen	3
1.2 Palvelutarpeen arviointi	4
1.3 Hoito- ja palvelusuunnitelma	5
1.4 Omaishoidon tuen myöntämisedellytykset	6
2 Päätös omaishoidon tuesta	7
2.1 Hoitoryhmä 1	9
2.2 Hoitoryhmä 2	10
2.3 Hoitoryhmä 3	11
2.4 Omaishoitotosopimus	11
2.5 Omaishoitajan ilmoitusvelvollisuus	12
3 Omaishoidon tuen hoitopalkkio	12
3.1 Myönnettyt muut palvelut vaikuttavat hoitopalkkioon	12
3.2 Myönnettyt etuudet vaikuttavat hoitopalkkioon	13
3.3 Omaishoidon palkkion maksaminen	14
3.4 Hoitopalkkion maksamisen keskeytys ja alentaminen	14
3.5 Omaishoitotosopimuksen päättyminen	15
4 Hoitajaa koskevat ohjeet ja hoitajan tukeminen	16
4.1 Omaishoitajan eläke- ja tapaturmavakuutusturva	17
4.2 Vapaan järjestäminen	17
5 Asiakasmaksut	18

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

1 Omaishoidon tuki

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja hoitotehtävää tukevista palveluista. Palvelut hoidettavalle määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Tuki ja omaishoitajan velvollisuudet määritellään omaishoitosopimuksessa.

Omaishoidon tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon tuen toteutumista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja tukea omaishoitajan työtä.

1.1 Omaishoidon tuen hakeminen

Palvelutarpeen selvittely tehdään aina ennen tuen myöntämistä. Tukea haetaan suullisesti pyytämällä palvelutarpeen arviointi tai kirjallisesti omaishoidon tuen hakemuksella. Tarvittaessa hakijaa pyydetään toimittamaan lääkärinlausunto, josta ilmenee hoidettavan terveydentila ja avuntarve.

Omaishoidon tuen asiakkuuksien hoito **Kotona asumisen tuessa:**

- ~~vanhusten avopalveluissa~~ Ikääntyneiden omaishoitoperheet ja muistisairaiden omaishoitoperheet. Hakeminen tapahtuu ~~pyytämällä~~ **ottamalla yhteyttä Seniorineuvontaan puh. 09 839 24202 tai seniorineuvonta@vantaa.fi tai Maisan kautta. Seniorineuvonnasta palvelutarpeen arviointi.**
- ~~vammaispalveluissa~~ Vammaisten omaishoitoperheet sekä lasten ja aikuisten omaishoitoperheet. Hakeminen tapahtuu **ottamalla yhteyttä Vammaisneuvontaan puh. 09 839 24682 tai vammaisneuvonta@vantaa.fi tai Maisan kautta. Omaishoidon tukea voi hakea myös** omaishoidon tuen hakulomakkeella. Lomakkeita on saatavilla Vantaan kaupungin nettisivuilla, Vantaa-infossa ja ~~vammaispalvelujen~~ **vammaisten asiakasohjausyksikön** toimistolla. Hakemus palautetaan ~~vammaispalvelujen~~ **vammaisten asiakasohjausyksikön** toimistoon **Rajatorpantie 8A, 01600 Vantaa.**

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

1.9.2016 alkaen

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Asiakkaaksi –tulon prosessi (lisätty ohjeeseen selkiyttämään ohjetta ja prosessia)

Kuva 1. Asiakkaaksi tulon prosessi

1.2 Palvelutarpeen arviointi

Omaishoidon tuen myöntämisestä päättäminen perustuu aina hoidettavan ja hoitajan monipuoliseen **yksilöllisen** elämäntilanteen, toimintakyvyn ja voimavarojen arviointiin. Henkilön hoidon tarve sekä muiden välttämättömien palveluiden tarve ja määrä arvioidaan kotikäynnillä. **Kokonaistilanteen arvioinnissa huomioidaan omaishoitajan antaman hoidon vaatavuus ja sitovuus sekä valvonnan ja ohjauksen tarve. Perheen kotitöitä ja kodin ulkopuolisia asioita ei huomioida omaishoidon tuen hoitoisuusryhmää arvioitaessa.** Perustellusta syystä voidaan omaishoidon tuen hakemus käsitellä myös asiakirjojen perusteella ilman kotikäyntiä. Arvioinnin tueksi voidaan pyytää erikseen lääkärintodistus ja/tai eri asiantuntijoiden lausuntoja.

Palvelutarpeen arviointi tehdään tarvittaessa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilökunnan yhteistyönä. Jos omaishoitoperheenjäsenenä on lapsi, lapsen tilanne

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala Vanhus- ja vammaispalvelut

selvitetään erikseen ja kuullaan lasta. Omaishoidon tuen päätös tehdään lapsen etu huomioon ottaen. Arvioinnin tavoitteena on omaishoitoperheen kokonaistilanteen huomioon ottaminen ja tarvittavien palvelujen yhteensovittaminen.

Hoidettavan hoidon tarpeen määrittämisessä käytetään apuna toimintakykykymittareita: RaiScreenner, MMSE, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden alle 16-vuotiaiden hoitoisuusarviointi.

Aikuisen omaishoidon tuen hakijan toimintakyvyn arvioinnissa otetaan huomioon hoidon sitovuus, hoidettavan selviytyminen henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa, esim. liikkumisessa, pukeutumisessa, ~~syömisessä~~ ruokailussa, wc-toiminnoissa, peseytymisessä, ja lääkityksestä huolehtimisessa, ja muissa terveyden- ja sairaanhoidollisissa hoitotoimenpiteissä sekä yöllisen hoidon tarpeessa. Lisäksi arvioidaan hakijan sosiaalinen toimintakyky, asuinympäristön toimivuus ja kuntoutumisen mahdollisuudet.

Lapsen (alle 16-v.) osalta tuen tarvetta arvioitaessa yhtenä arviointikriteerinä on, että lapsella on sairaudesta tai vammasta aiheutuva erityisen hoidon tarve ikäkehitystasoon nähden. Lapsen hoidon ja avun tarvetta verrataan saman ikäisen lapsen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarpeisiin.

1.3 Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tuesta laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Hoito- ja palvelusuunnitelma sisältää tiedot omaishoidon tukea koskevan lain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan:

- omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö sekä hoidon sitovuus
- muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö asiakkaan/omaisen itsensä kertomana
- miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien ja muun poissaolon aikana
- hoidettavan näkemys ja mielipide
- oma työntekijä tai vastuutyöntekijä

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

- omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- omaishoidon tuen säännölliset vapaat ja palveluohjaajan tuki
- ~~hoitajalle järjestettävien alle vuorokauden virkistysvapaiden toteutuminen~~

Vastaavat tiedot voidaan myös kirjata palvelutarpeen arviointiin ja palvelusuunnitelmaan.

1.4 Omaishoidon tuen myöntämisedellytykset

Palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään omaishoitoperheen kokonaistilanne ja millaisten palvelujen turvin perheen hyvinvointia on mahdollista tukea. Selvityksessä kiinnitetään huomio sekä voimavaroihin että selviytymisessä ilmeneviin haasteisiin. Omaishoidon päätökseen vaikuttaa perheen tilanne, myönnettyt muut palvelut ja myöntämisessä käytettävien mittareiden antama tieto.

Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen etuus. Sitä maksetaan kaupungin talousarviossa myönnetystä määrärahasta eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville. Omaishoidon tuesta annetun lain 3 §:n mukaan kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai huolenpitoa
2. hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palvelujen avulla
3. hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia
4. omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävä
5. Hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva
6. tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista

Hoitoa tarvitsevan henkilön tosiasiallinen kotikunta tulee olla Vantaa. Jos hoidettavan kotikunta vaihtuu, on hakemus omaishoidon tuesta laitettava vireille uudessa kotikunnassa. **Kotikuntalain mukaan kotikunta on henkilön tosiasiallinen asuinpaikka.**

Omaishoito tapahtuu ~~hoidettavan kotona~~ **kotiloissa, vantaalaisen hoidettavan kotona tai Vantaalla asuvan omaishoitajan kotona.** ~~Hoitajan kotona järjestettyyn hoitoon voidaan~~

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

**Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut**

~~soveltaa perhehoitolain (236/2015) säännöksiä. Tällöin tehdään toimeksiantosopimus perhehoidon järjestämisestä perhehoidon tuottajan kanssa.~~ Omaishoidon tukea voidaan myöntää muualla kuin Vantaalla asuvan omaishoitajan kotiin määräaikaisesti enintään vuoden ajaksi. Asiakkaan muutto muualla asuvan omaisen luokse pidemmäksi aikaa muuttaa asiakkaan tosiasiallista asuinkuntaa. Tällöin palvelut voi hakea uudesta asuinkunnasta.

Omaishoidon tukea ei myönnetä sosiaali- ja terveydenhuollon hoitokoteihin tai kunnan palvelutaloasuntoihin. Yksityisiin palvelutaloihin omaishoidon tukea voidaan myöntää, jos omaishoidon tuen kriteerit **myöntämisen perusteet** muuten täyttyvät.

Omaishoidon tuen avulla tuetaan kotona asumista, mutta pelkästään asioiden hoito tai kodinhoito ei ole riittävä peruste omaishoidon tuen myöntämiselle.

2 Päätös omaishoidon tuesta

Päätös omaishoidon tuesta tehdään hoidettavalle. Päätöksen tekee sosiaali- ja terveydenhuollon viranhaltijoiden päätösvaltaa koskevassa ohjeessa määritelty työntekijä. Hakemus voidaan tarvittaessa käsitellä työryhmässä.

Omaishoidontuki myönnetään ~~päätöksenteosta seuraavan kuukauden alusta *tekninen korjaus:~~ hakemuskuukauden alusta tai kun määrärahaa on vapautunut. Tukea ei makseta takautuvasti. Päätös tehdään toistaiseksi **voimassa olevaksi**. Erityisestä syystä päätös voi olla määräaikainen.

Hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan kaikille asiakkaille, joilla on sopimus omaishoidon tuesta. Vastaavat tiedot voidaan myös kirjata Palvelutarpeen arviointiin ja palvelusuunnitelmaan. Jos hoidettavan hoito- ja palvelusuunnitelmaa muutetaan niin, että palkkio muuttuu, siitä tehdään uusi päätös.

Omaishoitaja saa ohjausta omaishoidon toteutukseen liittyvissä kysymyksissä tuen myöntäneen työyksikön työntekijältä. Omaishoidon tilannetta seurataan tuen myöntäneen yksikön työntekijän tai jonkun muun sosiaali- ja terveydenhuollon yksikön työntekijän toimesta. Tarvittaessa tilanne tarkistetaan omaishoitoperheen pyynnöstä tai tilanteen muuttuessa.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

1.9.2016 alkaen

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Omaishoidon tuen päätöksenteko perustuu asiakkaan tilanteen **kokonais**arviointiin, kotona asumista tukevaan palvelukokonaisuuteen sekä **seuraaviin alla oleviin myöntämisen perusteisiin**. **asiakkuuskriteereihin:** **Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Vantaa maksaa omaishoidon tukea kolmessa eri hoitoryhmässä. Palkkion suuruus tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksin mukaan. Hoidettavat sijoitetaan kolmeen hoitoryhmään käyttämällä mm. hoidon ja huolenpidon arvioinnissa käytettäviä mittareita. Toimintakykymittareista saatavat raja-arvot eri hoitoryhmissä ovat viitteellisiä. Arviointitilanteessa katsotaan aina asiakkaan kokonaistilannetta.**

TAULUKKO poistetaan

Lapset	Hoitoryhmä 1	Hoitoryhmä 2
	Hoidettava tarvitsee toiminnoissa sairauden tai vamman johdosta jatkuvaa päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa .	Hoidettava tarvitsee toiminnoissa sairauden tai vamman johdosta runsaasti hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa jatkuvasti kaikkina vuorokauden aikoina.
	Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.	Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti myös öisin.
	Hoidettavalla lapsella on lääkärin diagnoosiin ja hoitoisuusarviointiin perustuen vähintään keskivaikea häirtä verrattuna terveen lapsen toimintakykyyn.	Hoidettavalla lapsella on lääkärin diagnoosiin ja hoitoisuusarviointiin perustuen vaikea häirtä verrattuna terveen lapsen toimintakykyyn.
	Lapsen hoitoisuus vähintään 20/45 (keskivaikea häirtä).	Lapsen hoitoisuus vähintään 31/45 (vaikea häirtä).
Aikuiset ja Ikääntyneet	Hoitoryhmä 1	Hoitoryhmä 2
	Hoidettava tarvitsee sairauden tai vamman johdosta jatkuvaa päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa	Hoidettava tarvitsee sairauden tai vamman johdosta runsaasti hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa jatkuvasti kaikkina vuorokauden aikoina.
	Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin	Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti myös öisin.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

1.9.2016 alkaen

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

ympäri vuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Omaishoidon tuki on vaihtoehto esim. säännölliselle, päivittäiselle kotihoidolle tai palvelutaloasumiselle. Rai ja tarvittaessa MMSE-arviointi: ADLH ≥ 1 ja IADL ≥ 8 (arjen perustoiminnot) tai CPS ≥ 2 ja MMSE $\leq 24/30$ (päättökseen tekokokyky) tai DRS ≥ 6 ja GDS $\geq 15/30$ (masennus) Yllä olevat optimaalisesta hoidosta huolimatta	Rai ja MMSE-arviointi: ADLH ≥ 3 ja IADL ≥ 15 (arjen perustoiminnot) tai CPS ≥ 3 ja IADL ≥ 10 tai MMSE $\leq 17/30$ optimaalisesta hoidosta huolimatta (päättökseen tekokokyky) tai MAPLE 4 tai 5 (palveluntarve) tai vaikeat hoitoon reagoimattomat psyykkiset, sosiaaliset tai turvallisuuteen liittyvät ongelmat kuten jatkuva harhaisuus, täysi aloitokyvyttömyys, oman hoidon laiminlyönti
--	--

2.1 Hoitoryhmä 1

Tähän hoitoryhmään kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat sairauden tai vamman johdosta jatkuvaa päivittäistä hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa. Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.

Yksilöllisiä suuntaa antavia perusteita:

- Rai ja tarvittaessa MMSE-arviointi:
ADLH ≥ 1 ja IADL ≥ 8 (arjen perustoiminnot) tai CPS ≥ 2 ja MMSE $\leq 24/30$ (päättökseen tekokokyky) tai DRS ≥ 6 ja GDS $\geq 15/30$ (masennus), edellä mainitut optimaalisesta hoidosta huolimatta
- Omaishoidon tuki on vaihtoehto esim. säännölliselle, päivittäiselle kotihoidolle tai palvelutaloasumiselle.
- Hoidettavalla lapsella on lääkärin diagnoosiin ja hoitoisuusarviointiin perustuen vähintään keskivaikea haitta verrattuna terveen lapsen toimintakykyyn.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

- Alle 16-vuotiaan hoitoisuus vähintään 20/45 (keskivaikea haitta)

2.2 Hoitoryhmä 2

Hoitoryhmään kuuluvat henkilöt tarvitsevat sairauden tai vamman johdosta runsaasti hoitoa ja huolenpitoa henkilökohtaisissa toiminnoissa jatkuvasti kaikkina vuorokauden aikoina. Hoidettava ei voi asua yksin. Omaishoitaja on sidottu hoitoon yhtäjaksoisesti myös öisin. Omaishoitaja ei voi olla säännöllisesti työssä.

Uusi teksti Keravan ohjeen pohjalta: Tätä palkkiota voidaan maksaa omaishoitajalle, jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana tehtävän omaishoidon vuoksi lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa työtään tai päätoimista opiskelua esimerkiksi peruskoulutusta, ammattiin valmistavaa koulutusta tai päätoimista jatko-opiskelua. Siirtymävaihe voi olla esimerkiksi saattohoitotilanne, vammaisen lapsen koulunkäynnin aloittaminen tai henkilön toipuminen vakavasta onnettomuudesta. Siirtymävaiheen aikaisesta hoitopalkkiosta tehdään määräaikainen päätös. Siirtymävaiheen jälkeen arvioidaan omaishoidettavan hoitoryhmä uudelleen.

Yksilöllisiä suuntaa antavia perusteita:

- Ympäri vuorokautinen hoidon tarve
- Rai ja tarvittaessa MMSE-arviointi:
ADLH ≥ 3 ja IADL > 15 (arjen perustoiminnot) tai CPS ≥ 3 ja IADL > 10 tai MMSE $\leq 17/30$ optimaalisesta hoidosta huolimatta (päättöksentekokyky) tai MAPLE 4 tai 5 (palveluntarve) tai vaikeat hoitoon reagoimattomat psyykkiset, sosiaaliset tai turvallisuuteen liittyvät ongelmat kuten jatkuva harhaisuus, täysi aloitekyvyttömyys, oman hoidon laiminlyönti
- Hoidettavalla lapsella on lääkärin diagnoosiin ja hoitoisuusarviointiin perustuen vaikea haitta verrattuna terveen lapsen toimintakykyyn.
- Alle 16-vuotiaan hoitoisuus vähintään 31/45 (vaikea haitta).

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

2.3 Hoitoryhmä 3

Hoitoryhmään kuuluvat henkilöt tarvitsevat runsaasti vaativaa, laitoshoidon tai sairaalatasoista hoitoa korvaavaa ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa. Hoitotyö edellyttää ympärivuorokautista työpanosta eikä hoidettava voi asua yksin. Hoitotyö on fyysisesti ja/tai psyykkisesti erityisen raskasta. Hoitoryhmässä päätökset ovat pääsääntöisesti määräaikaista ja palkkion myöntäminen edellyttää moniammatillisen työryhmän käsittelyä.

Yksilöllisiä suuntaa antavia perusteita:

- Jatkuva ympärivuorokautinen vaativaa, laitoshoidon vastaava hoidon tarve
- CPS ≥ 4 ja/tai ADLH ≥ 4
- MMSE 0-12 (vaikea muistisairaus)
- Erityistilanteet, joissa esimerkiksi omainen ottaa pitkäaikaishoidossa olevan hoidettavan kotihoitoon ja omainen jää hoidon toteuttamisen vuoksi pois ansiotyöstä
- Omaishoidon vaihtoehtona on vaativan ympärivuorokautisen hoivan tarve
- Alle 16-vuotiaan hoitoisuus vähintään 31–45 (vaikea haitta)

2.4 Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on hoito- ja palvelusuunnitelma tai palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitosopimuksessa sovitaan:

- hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta
- hoitajalle järjestettävistä vapaapäivistä
- määräaikaisten sopimuksen kestosta
- hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä
- sopimuksen irtisanomisesta
- muista hoitoa koskevista seikoista

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

2.5 Omaishoitajan ilmoitusvelvollisuus

Omaishoitajalla on ilmoitusvelvollisuus tuen myöntäneeseen yksikköön seuraavissa asioissa:

- omaishoidettavan tilaan liittyvät muutokset
- omaan omaishoitajana toimimiseen liittyvät muutokset
- omaishoidon tukeen vaikuttaviin etuuksiin liittyvät muutokset
- asumiseen ja asuinpaikkaan liittyvät muutokset

Muutostilanteissa omaishoidon tuesta tehdään uusi arvio. Tarvittaessa muutetaan omaishoidon sopimusta tai päätetään omaishoitosopimus. Jos muutoksen ilmoittaminen on laiminlyöty ja tämän seurauksena on maksettu omaishoidon tuen palkkiota perusteetta, perusteetta maksettu palkkio peritään takaisin.

3 Omaishoidon tuen hoitopalkkio

Omaishoidon tukea koskevan lain mukaan palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Vantaa maksaa omaishoidon tukea kahdessa eri hoitoryhmässä.

Hoitoryhmä 1

Vähimmäishoitopalkkio (423,61€ kuukaudessa 1.1.2022 alkaen)

Hoitoryhmä 2

Korotettu hoitopalkkio (847,22€ kuukaudessa 1.1.2022 alkaen)

Hoitoryhmä 3

Korotettu hoitopalkkio (1553,20€ kuukaudessa 1.1.2022 alkaen->Keravan palkkiotaso 2022)

Omaishoidon tukea koskevan lain 6 §:n mukaan hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

3.1 Myönnettyt muut palvelut vaikuttavat hoitopalkkioon

~~Hoidettavat sijoittuvat hoitoryhmiin samojen asiakkuuskriteerien perusteella, mitä on käytössä kotihoidossa, palveluasumisessa sekä ympärivuorokautisessa hoidossa. Jos asiakas saa muita palveluja tai hän on osan vuorokaudesta muualla kuin kotona niin, että hoidon sitovuus oleellisesti vähenee, hoitopalkkio maksetaan sen ryhmän mukaan, joka vastaa hoidon~~

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala Vanhus- ja vammaispalvelut

~~sitovuutta ja vaativuutta. Muita palveluja voivat olla esim. päivähoito tai kotihoito. Hoidettava voi olla päivisin esim. säännöllisessä suojatyössä, työtoiminnassa, päivähoidossa, koulussa, päiväsaunassa tms.~~

Omaishoitajalle maksettavan palkkion suuruus määräytyy porrastettuna hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Hoitopalkkiossa otetaan huomioon omaishoidon ohella annettavat muut kunnan järjestämät sosiaali- ja terveyspalvelut. Mikäli asiakas saa muita palveluita tai hän on osan vuorokaudesta muualla kuin kotona niin, että omaishoidon sitovuus olennaisesti vähenee, hoitopalkkio maksetaan sen ryhmän mukaan, joka vastaa omaishoidon sitovuutta ja vaativuutta. Muita palveluita voivat olla esim. henkilökohtainen apu, päivähoito tai kotihoito. Hoidettava voi olla esim. säännöllisessä työtoiminnassa, päivätoiminnassa tai koulussa.

3.2 Myönnetty etuudet vaikuttavat hoitopalkkioon

~~Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemään omaa tai toisen työtä ja hoidettava kuuluu hoitoryhmään kaksi tai hoitajalla ei ole oikeutta omaishoidon tukeen mikäli hänellä on:~~

- ~~1. vähäistä suurempia työtuloja~~
- ~~2. oikeus sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan~~
- ~~3. oikeus vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen~~

~~Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työeläkeindeksin mukaan (työntekijän eläkelaki 395/2006 § 96).~~

~~Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos:~~

- ~~• hoidon sitovuus sekä hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä tai~~
- ~~• siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.~~

Palkkion määrä voi olla edellä mainittua määrää alempi hoitajan esittämän erityisen syyn perusteella. Hoitajan esittämä erityinen syy voi olla esimerkiksi se, että vähimmäismäärää pienemmän hoitopalkkion vastaanottaminen on hänelle ja hänen perheelleen taloudellisesti edullisin vaihtoehto.

Omaishoidontuki saattaa vaikuttaa Kansaneläkelaitoksen ja työvoimatoimiston etuuksiin (esim. työttömyysturvan myöntämiseen). Hoitajan tulee itse tarkistaa omaishoidontuen vaikutukset saamiinsa muihin etuuksiin.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

~~Kansaneläkelaitoksen maksaman äitiys- tai vanhempainrahakauden ajalle ei myönnetä omaishoidon tukea. Omaishoidon tuen ulkopuolelle jäävät myös kotihoidon kuntalisää saavat lapset (ns. Vantaa-lisä).~~

3.3 Omaishoidon palkkion maksaminen

Tuki maksetaan hoitajalle kuukausittain kuukauden viimeisenä päivänä jälkikäteen. Esimerkiksi lokakuun palkkio on maksussa marraskuun viimeisenä päivänä. Tuki on veronalaista tuloa.

Useampi henkilö voi osallistua hoidettavan hoitoon. Koko tuki maksetaan yhdelle hoidosta vastaavalle henkilölle.

3.4 Hoitopalkkion maksamisen keskeytys ja alentaminen

Omaishoitajalla on velvollisuus ilmoittaa hoidossa tapahtuvista keskeytyksistä tuen myöntäneen yksikön työntekijälle.

Hoidettavan ei tarvitse jatkuvasti oleskella vakituksessa asunnossaan saadakseen omaishoidon tukea. Esimerkiksi silloin, kun hoidettava ja hoitaja ovat yhdessä kesämökillä tai lyhyellä ulkomaanmatkalla hoidettavalla on oikeus omaishoidon tukeen. Pitkäaikainen oleskelu ulkomailla tulee ilmoittaa omaishoidon tuesta vastaavalle työntekijälle. Yli kolmen kuukauden kestävä matka keskeyttää tuen maksun.

Hoitajasta johtuvasta syystä palkkion maksaminen keskeytyy välittömästi.

Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua.

Jokaisella omaishoidon tuesta annetun lain 8 §:n mukaisen omaishoitosopimuksen tehneellä hoitajalla on oikeus pitää vapaata 2-3 vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Jos hoito- ja palvelusuunnitelmassa on sovittu hoidettavan ympärivuorokautisesta hoidosta muualla kuin kotona osana hoidon kokonaisuutta, tulee hoitajan käyttää vapaapäivät silloin kun hoidettavan hoito on järjestetty muualla.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala Vanhus- ja vammaispalvelut

Palkkiota alennetaan, jos omaishoitotehtävä toistuvasti tai suunnitelmaan perustuen keskeytyy. Toistuva keskeytys tarkoittaa yhtäjaksoisesti vähintään kolmen kuukauden aikana toteutuvaa keskeytystä. Alennuksesta tehdään aina omaishoitotosopimus, jossa vähennysprosentti on määritelty. Alennusprosentti lasketaan hoidon keskeytyspäivien mukaisesti, kukin keskeytyspäivä vähentää palkkiota 4 % / keskeytyspäivä. **Omaishoidon vapaavuorokauden lopetus ja samana päivänä alkava ympärivuorokautisen lyhytaikaishoidon päivä ei alenna omaishoidon palkkiota ts. tältä päivältä ei lasketa 4 % palkkion vähennystä *.** Lakisääteiset vapaapäivät eivät vähennä omaishoidon tuen palkkiota. Enimmillään, keskeytyspäivien ollessa 14 vrk mukaan lukien lakisääteiset vapaapäivät, alennusprosentti on ~~48~~ 44 %. Jos tarve muualla tapahtuvalle hoidolle on toistuvasti tätä suurempi, omaishoito lakkautetaan.

Hoidettavalle tai hoitajalle myönnetty kuntoutus ei vaikuta hoitopalkkion maksamiseen.

~~*) tekninen korjaus. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös annettu 22.8.2019~~

3.5 Omaishoitotosopimuksen päättyminen

Omaishoidon tuen päättyessä asiasta tehdään aina päätös, joka annetaan tiedoksi myös hoitajalle. Määräaikainen sopimus päättyy ilman erillistä päätöstä.

Sopimus päättyy ilman irtisanomista sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi tai hänet siirretään pitkäaikaiseen hoitoon.

Omaishoitotosopimus voidaan puolin tai toisin irtisanoa päättymään. Hoitajan irtisanomisaika on yksi kuukausi ja kaupungin irtisanomisaika on kaksi kuukautta irtisanomista seuraavasta kuukaudesta. Hoitajan irtisanoessa sopimuksen voidaan hänen pyynnöstään noudattaa lyhyempääkin aikaa, mikäli se hoidon kannalta on tarkoituksenmukaista.

Sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi, jos hoidon jatkuessa voidaan katsoa, että hoidettavan tai hoitajan terveys ja/tai turvallisuus vaarantuu, mikäli sopimusta jatketaan. Tällöin omaishoidontuen palkkion maksaminen päättyy välittömästi. Hoitajaa ja hoidettavaa kuullaan ennen sopimuksen purkamista. Puutteen korjaamiselle voidaan antaa määräaika. Sopimuksen purkamisesta tehdään päätös hoitajalle. Asiakkaalle tehdään päätös omaishoidon tuen päättämisestä.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

4 Hoitajaa koskevat ohjeet ja hoitajan tukeminen

Hoitajaksi soveltuu henkilö, jonka hoidettava on hoitajakseen hyväksynyt. Lisäksi omaishoitajan tulee olla elämäntilanteensa, terveytensä ja toimintakykynsä puolesta soveltuva omaishoitajaksi. Omaishoitaja voi olla omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö.

Tarvittaessa voidaan pyytää omaishoitajan terveydentilasta lääkärinlausunto, joka sisältää kannanoton hänen toimintakyvystään. Sotilasvammalain piiriin kuuluvan hakijan, jonka haitta-aste on vähintään 20 %, tulee toimittaa hakemuksen liitteeksi Valtiokonttorin päätös. Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoitajalla on muistisairaus, mielenterveyden ongelmia, päihteiden väärinkäyttöä tai hoitajan toimintakyky ja muu terveydellinen tila selvästi rajoittaa häntä toimimasta omaishoitajana, vaikka rinnalle voitaisiin järjestää riittävä määrä hoidettavalle tulevia palveluja ja tukea. Omaishoitajan soveltuvuus tehtävään arvioidaan.

Omaishoitajan tulee olla pääsääntöisesti 18-vuotias. Jos kuitenkin omaishoitajaksi hyväksytään alle 18-vuotias henkilö, tulee erityisesti kiinnittää huomiota hoitajan sopivuuteen, työtuntien määrään, sopimuksen tekoon, vastuukysymyksiin sekä siihen, ettei oppivelvollisuuden suorittaminen vaarannu. **Alle 18-vuotiaan hakijan soveltuvuus omaishoitajaksi käsitellään moniammatillisessa tiimissä tai linjaustyöryhmässä.**

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa Vantaan kaupunkiin, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Hoitajan eläketurva määräytyy kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaisesti.

Omaishoidon tuki koostuu hoitopalkkiosta, hoidettavalle myönnettävistä palveluista ja hoitajalle suunnatusta erilaisesta tuesta. Omaishoitajia tuetaan järjestämällä ryhmämuotoista valmennusta ja koulutusta omaishoitajan tehtävää varten. ~~Kullakin~~ **Kullekin** asiakkaalle nimetään oma työntekijä yksiköstä, josta omaishoidon tuki myönnetään. Asiakas ja hänen omaishoitajansa voivat olla yhteydessä häneen omaishoitoon liittyvissä asioissa. Omaishoitajan hyvinvointia ja terveyttä arvioidaan seurantakäyntien yhteydessä. ~~Tarvittaessa hänelle järjestetään hyvinvointi- ja terveystarkastus.~~ **Omaishoitajille järjestetään tarvittaessa hyvinvointi- ja terveystarkastus sekä hänen hyvinvointiansa ja hoitotehtävänsä tukevia sosiaali- ja terveystarpeita. Tarve tarkastuksille ja muille palveluille arvioidaan osana palvelutarpeen arviointia ja kirjataan palvelusuunnitelmaan.**

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala Vanhus- ja vammaispalvelut

Vantaan kaupungilta omaishoidon tukea saava henkilö pääsee maksutta Vantaan kaupungin liikuntapalveluiden hallinnassa oleviin uimahalleihin ja kuntosaleihin niiden aukioloaikoina. Poikkeuksena Koivukylän vanhustenkeskuksen kuntosali, jonka käyttö edellyttää kulkutunnisteen ostamisen Tikkurilan Vantaa-infosta aukioloaikoina.

Omaishoitajalla on mahdollisuus tuoda hoidettavansa päivätoimintakeskukseen, jos omaishoitajalla on jokin akuutti oma meno (esim. lääkärissä käynti) ja hoito ei ole muutoin järjestynyt. Tilapäinen sijaishoito on tarkoitettu ikääntyneille omaishoidettaville. Hoidettavan tulee olla toimintakyvyltään sellainen, että hän kykenee osallistumaan päivätoiminnan ryhmätoimintaan.

Sosiaali- ja kriisipäivystykseen puh. 09 8392 4005 voi ottaa yhteyttä äkillisissä kriisitilanteissa esim. omaishoitajan sairastuessa äkillisesti, akuutissa perheväkivaltatilanteessa tai läheisen menehdyttyä.

~~Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhteessa Vantaan kaupunkiin, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Hoitajan eläketurva määräytyy kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaisesti. Sama mainittu jo aikaisemmin~~

4.1 Omaishoitajan eläke- ja tapaturmavakuutusturva

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003). Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehnyt kunta ottaa tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n mukaisen vakuutuksen hoitajalle. Hoitotilanteessa tapahtuneesta tapaturmasta tulee ilmoittaa omalle työntekijälle.

4.2 Vapaan järjestäminen

Hoitoryhmässä 1 omaishoitajalla on lakisääteinen oikeus kahteen ja hoitoryhmässä 2 ja 3 kolmeen vapaavuorokauteen kalenterikuukaudessa. Oikeus vapaavuorokausiin syntyy niiden kuukausien ajalta, jolloin omaishoitaja on huolehtinut hoidettavasta ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Vähäiset keskeytykset eivät vaikuta vapaapäiväoikeuteen.

Omaishoidon tuen vapaa voidaan järjestää päivätoiminnassa, perhehoidossa, sijaishoitajan toimeksiantosopimuksella hoidettavan kotona, lyhytaikaisessa hoiva-asumisessa/tilapäishoidossa sekä palvelusetelillä kotiin ostettavaan palveluun tai hoiva-asumiseen.

Omaishoidon tuen
myöntämisperusteet

~~1.9.2016 alkaen~~

1.5.2022 alkaen

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Vanhus- ja vammaispalvelut

Hoitajan jaksamisen tukemiseksi vapaavuorokaudet suositellaan pidettäväksi kuukausittain. Vapaavuorokausia voi kerryttää enintään 3 kuukaudelta. **Aika voi olla pidempi, jos tuotannollisista syistä vapaiden järjestyminen ei ole mahdollistunut.** Kuluva vuoden lakisääteiset vapaavuorokaudet on käytettävä seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

~~Jos sijaishoidon toimeksiantosopimus koskee omaishoidon antamista alaikäiselle ilman lapsen huoltajan läsnäoloa, tulee sijaishoitajaksi valitulta pyytää rikosrekisteriotte, mikäli toimeksiantosopimus kestää yli kolme kuukautta. Rikosrekisteriotetta ei pyydetä lapsen vanhemmilta, isovanhemmilta tai sisaruksilta. Kappaleen poiston perustelu (ei jää tekstinä omaishoidon tuen myöntämisen perusteisiin): rikosrekisteriotetta ei voi pyytää. Lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 §:n 2. momentin listausta lain soveltamisalan laajentamisesta työ- tai virkasuhteen lisäksi on pidettävä tyhjentävänä. Rikostaustan tarkistaminen omaishoidon tuesta annetun lain mukaisia toimeksiantosopimuksia varten ei ole mahdollista.~~

5 Asiakasmaksut

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi järjestetyistä sosiaalipalveluista peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakiin perustuvan maksu.

Omaishoidon tuen lisäksi myönnettävistä sosiaali- ja terveystalpalveluista peritään maksut. Palvelusta perittävä maksu voidaan alentaa tai poistaa asiakasmaksulain 11§:n nojalla.